

Балкански стоматологичен конгрес

Между 25-27 април тази година се проведе 28-ми конгрес на BaSS. Домакин на събитието, беше черногорския курортен град Будва, разположен на Адриатическото крайбрежие, под мотото "Море, наука и умения".

В научната програма участваха 45 лектори от Черна гора, Сърбия, Португалия, Гърция, Швейцария, Турция, Северна Македония, Албания, Хърватия, Испания, Босна и Херцеговина, Финландия, Италия, Румъния и Кипър. От България лекция беше изнесена от д-р Венцислав Станков, частна практика в гр. Пловдив ...

Цивилизацията на скалните хора

Екипът Дентален център „Д-р Читалова“ взе решение за нетрадиционен купон в чест на 7 април – Световен ден на здравето и професионален празник на всички, които работят в областта на хуманната медицина. Към тазгодишното мото „Моето здраве, мое право“, ние добавихме „и мой избор“. Първото честване е на 22. 07. 1949г. с решение на първата Световна здравна асамблея. Втората Световна здравна асамблея на Световната здравна организация взема решение за честване на Международния ден на здравето. Началото е 1950 г. Отбелязват го 191 страни по света.

Договорено е НЗИС да влезе в сила от 1 януари 2025 г. за всички зъболекари

Има и споразумение с настоящия заместник-министър на здравеопазването, че ще има и гратисен период от 1 януари, когато няма да бъдат извършени действия, които да наказват колеги, които са въвели, или не са успели да въведат адекватно съответната информация.

Съществува един документ от Европейската комисия, че микробизнесът ще бъде изключен от електронното здравеопазване. Под микробизнес се разбира до 10 човека, работещи в съответната единица. Всяка държава членка, обаче може да прецени доколко да се случи това.

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИЯ ЗЪБОЛЕКАРСКИ СЪЮЗ

WWW.BZS.BG

ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА

ISSN 2603-5618

БРОЙ 6 ГОДИНА XVII ЮНИ 2024

РЕДОВЕН ЧЛЕН НА FDI

XXII Международен научен конгрес на БЗС

Момент от официалното откриване на Научния конгрес

Мястото на срещата за провеждане на традиционния научен конгрес е добре известно. Бургас за 22-ри път бе домакин на най-големия научен форум, организиран от БЗС. За първи път тази година той е със статут на международен. Научният конгрес на БЗС е един от първите конгреси, част от продължаващото обучение на Световната дентална федерация (FDI). Събитието традиционно е провеждано под патронажа на Община Бургас с пълната подкрепа на районната колегия на БЗС в града.

ОТКРИВАНЕТО НА НАУЧНИЯ КОНГРЕС НА БЗС

Официалното откриване на конгреса се проведе на откритата сцена в Морската градина. То бе отворено не само за участниците в научния конгрес, но и за гражданите и гостите на града. Вокалната група „Южен вятър“ създаваше приятно настроение преди официалното откриване, на което присъстваха кмета на града, Димитър Николов, зам.-кмета по социалните

дейности, представители на здравните институции в Бургас, много гости, участници и лектори.

Водещ на откриването бе актрисата Рая Белева. Приветствие към участниците поднесоха кметът на град Бургас, Димитър Николов и председателят на БЗС, д-р Николай Шарков.

Председателят на Хърватската дентална камера, д-р Хървое Пезо връчи на д-р Николай Шарков най-високо отличие на организацията – орден „Света Аполония“ за неговата цялостна дейност в областта на денталната медицина. **На стр. 3**

ПРЕДСТАВЯНЕ НА ХЪРВАТСКАТА ДЕНТАЛНА КАМАРА

СТР. 5

МУЗЕЙ ПО ИСТОРИЯ НА МЕДИЦИНАТА ВЪВ ВАРНА

СТР. 7

КАЛЕНДАР

Световен конгрес на FDI

От 12 до 15.09.2024 г. ще се състои Световен конгрес на FDI в гр. Истанбул, Турция.

НФДМ Банско - 04-06.10.2024 г.

УС на РК на БЗС-Благоевград, взе решение НФДМ Банско да се състои на 04-06.10.2024 г.

Нови дата и място за провеждане на традиционния есенен семинар на РК на БЗС – Пловдив!

На 11 и 12.10.2024г. в хотел „Аугуста“, гр. Хисар, ще се проведе 15-ият семинар на РК на БЗС – Пловдив. Тази година темата на събитието е: „Предизвикателства и съвременни тенденции при денталното лечение в детско-юношеска възраст“.

НФДМ Хасково - 2024 г.

УС на РК на БЗС-Хасково реши НФДМ Хасково да се проведе на 18-19.10.2024 г.

Извънреден конгрес на БЗС

Управителният съвет гласува датата 13-15 декември 2024 година за провеждането на Извънредния конгрес на БЗС.

Редовен отчетно-изборен конгрес на БЗС-2025 г.

Редовният отчетно-изборен конгрес на БЗС ще се проведе на 16-17 май 2025 г., като с решение на УС на БЗС гласуването ще се извърши чрез електронна интерактивна система.

Обществено обсъждане

Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 42 от 2004 г. за въвеждане на класификационни статистически системи за кодиране на болестите и проблемите, свързани със здравето, и на медицинските процедури

Адрес за изпращане на становища и предложения: DLD@mh.government.bg до 14.7.2024 г.

МОТИВИ към проект на Наредба за изменение на Наредба № 42 от 2004 г. за въвеждане на класификационни статистически системи за кодиране на болестите и проблемите, свързани със здравето, и на медицинските процедури.

Причините за разработване на проекта на Наредба за изменение на Наредба № 42 от 2004 г. за въвеждане на класификационни статистически системи за кодиране на болестите и проблемите, свързани със здравето, и на медицинските процедури са свързани с необходимостта от актуализиране на утвърдените с Приложение № 1а на тази наредба кодове на медицинските процедури в областта на денталната медицина.

С влизане в сила на Наредба № Н-6 от 21.12.2022 г. за функционирането на Националната здравноинформационна система е въведено задължение за всички медицински специалисти за въвеждане на електронен здравен запис в Националната здравноинформационна система (НЗИС) за извършените от тях медицински процедури.

В хода на прилагането на тази разпоредба е установено несъответствие на медицинските процедури в областта на денталната медицина с утвърдените кодове на медицинските процедури по Глава 6 „Дентални процедури“ на Приложение № 1а „Кодираща система на медицинските процедури – версия 2020 г.“ към Наредба № 42 от 2004 г. за въвеждане на класификационни статистически системи за кодиране на болестите и проблемите, свързани със здравето, и на медицинските процедури...

#EDITORIAL

Ход номер 37 - революцията

Го е древна игра за двама играчи. Това е може би единствената настолна игра, в която хората се справяха по-добре от компютрите. Това бе така до 2016 г., когато компютър съумя да направи независим ход – ход №37 и да победи.

Го е една от най-старите игри в света. Произлиза от древен Китай. Играе се на дъска 19x19 с два комплекта камъчета - черни и бели. Играта се характеризира с прости правила и дълбока стратегия. Го изпреварва шахмата със своите безброй варианти на разиграване. Броят на възможните позиции в играта (~2.08x10¹⁷⁰) е значително по-голям от предполагаемия брой атоми във вселената (10⁸⁰). Това значително затруднява създаването на компютърна програма, която да е силен играч. Първата победа на компютърна програма срещу професионален играч в равна игра на дъска 19x19 е реализирана през 2016 г.

Оттогава развитието на изкуствения интелект (ИИ) е зашеметяващо бързо.

Колите „Тесла“ вече са работи с колела, които се самообучават. От техния код са премахнати над 300 реда, с които те се обучаваха на исканите функции.

Човечеството е на прага на създаването на хуманоиден робот. Вече се работи по пета версия на Chat GPT. Това не е специализиран софтуер за медицина, но той е в състояние да реши тест за правоспособност по медицина за САЩ и Израел. Какво става с практиката, обаче?

Контролът над хората вече е плашещ. В облака има информация, дори за това, колко пъти използвате тоалетната, защото в много страни заплащането за достъп на обществените места, още от летището, е с банкова карта. Пари просто не се приемат.

Искате да напазарувате чрез смарт телефона си. Получавате код за отваряне на вратата на специализирания магазин и код за отваряне на съответната витрина със „свежи продукти“, чието качество никой не е проследил след известен престой вътре. Магазините са различни, но без генериран от компютъра код не става.

Кой кого ще контролира? При създаването на термоядрения синтез първата работа е да се създаде атомна бомба, а не електроцентраля, например.

Кой ще бъде излишен и кой ще контролира процесите?

Живеем в пост истински свят. Във всички отговорни сайтове е подчертано, ако има машинен превод, или съдържание, като с малки букви пише да се запознаете с условията за ползването на сайта.

Може би трябва да забавим темпото, да не изключваме напълно петия елемент и да оценяваме направеното от хора с малко помощ от компютрите, но изцяло и само от тях.

Тук идваме до един парадокс. Собственикът на Amazon и един от най-богатите хора в света, Джеф Безос, купи хартиеното издание на „Вашингтон пост“. Той уволни главния редактор, журналист с много опит и качества, защото искаше да създаде отдел по „журналистика на услугите“, т. е. журналистика в социалните мрежи. Дали не си оставя резерват, или вратичка?

Бил Гейтс държи на бюрото у дома си оригиналният „Лестърски кодекс“, купен за 32 млн. долара. Това е дневника на Леонардо да Винчи, където той е записвал на хартия гениалните си хрумвания, изобретения, скици.

Човешкият гений срещу компютъра. Май е време да изберем и да направим баланса сами. Нека бързаме бавно и разумно, както и да намерим точната граница между реалното и дигиталното.

Емилия Караянева, гл. редактор на в. „ДентаМедика“

Медиците в 50-ото Народно събрание ще са по-малко от всякога

● От ГЕРБ в парламента влизат проф. Костадин Ангелов и анестезиолозите д-р Красимир Събев и д-р Иван Червенков.

● От ДПС депутати са кинезитерапевтът Юсеин Вейселов и съпредседателят на партията доц. Джебдет Чакъров.

● Депутати от ПП-ДБ отново са д-р Александър Симидчиев, д-р Ивайло Митковски и д-р Таня Андреева. В парламента влиза и досегашният член на здравната комисия Росица Василева Пандова-Йовкова.

● От „Възраждане“ очаквано влизат

и досегашните членове на парламентарната здравна комисия Маргарита Махаева и Маргарита Генчева.

● За народни представители отново са избрани и имунологът проф. Андрей Чорбанов и урологът доц. Силви Кирилов.

● БСП и „Величие“ нямат медици сред избраните депутати.

Възможно е при крайното обявяване на избраните за народни представители от ЦИК да има размествания, тъй като има депутати, които са избрани от два района.

Решения

Управителен съвет на БЗС - 12 юни 2024 г.

Договорено е НЗИС да влезе в сила от 1 януари 2025 г. за всички зъболекари

Заседанието се проведе в хотел „България“, гр. Бургас, ден преди старта на Международния научен конгрес на БЗС.

То започна нестандартно с кратко въстпителното слово на председателя на УС на БЗС, д-р Н. Шарков, като база за размисъл за членовете на УС. Той засегна въпросите на трансхуманизма, либерализма, новият либерализъм и др., припомняйки думите на американския футуролог Франсис Фукуяма, който обяви както края на историята, така и предриче войната в Украйна. Струва си да бъде публикувано отделно цялото изказване, което бе изслушано с оправдан интерес, а надяваме се и с разбиране.

Сред разглежданите точки от дневния ред бяха резултатите от Финансовия одит за 2023 г., като по темата докладваха: д-р Николай Шарков и д-р Борислав Миланов. Бе обсъден и Отчета за приходите и разходите за стопанската дейност на БЗС за 2023 г., както и Отчетите за приходите и разходите за нестопанската дейност на БЗС за 2023 г.; за собствения капитал на БЗС и за паричния поток на за 2023 г.

Финансовият одит е направен навреме във връзка с законодателството на Република България и във връзка с решение на Управителния съвет на Българския зъболекарски съюз и с Устава на Българския зъболекарски съюз.

Доц. Силвия Димитрова, председател на Контролната комисия на БЗС (КК) каза, че КК е приела одита и отчета за сведение, защото той наистина е изпълнен съобразно всички национални и международни счетоводни стандарти. Тя подчерта, че е видно, че въпреки тежката финансова ситуация ръководството е съумяло да се справи така, че да бъдат покрити всички разходи, дори нещо повече. Така че това е безспорно един много добър резултат.

По точката Анекс 2024 г. към НРД, докладва д-р Г. Соитариев, председател на комисията по рамковото договаряне (КИПНРД).

Той подчерта, че в самия анекс, § 22 изрично е записано „изпълнител на медицинско изделие тотална протеза“, а не зъботехник. Това бе постигнато след писмото, становище на националния консултант професор Т. Узунов, което Касата прие.

В това писмо изрично е написано, че тоталните протези могат да се изработват и от лекарите по дентална медицина. Лекарите по дентална медицина имат право, имат хориариум да изпълняват поръчка за тотална зъбна протеза.

Българския зъболекарски съюз няма да определя пера, защото в самата Наредба за медицинските изделия това е в задълженията на Националната здравноосигурителна каса. Комисията няма такава правомощия да определя цена на изпълнителя. Това е задължение на комисия, която трябва да се излъчи от управителя на Националната здравноосигурителна каса, разясни д-р Соитариев.

Управителният съвет на Българския зъболекарски съюз, въз основа на направения законов анализ и отсъствието на нормативно основание за сключване на Анекс по НРД за 2023-2025 г. за изработка на медицинско изделие „тотална зъбна протеза“, категорично отказва да се водят преговори и

Момент от заседанието на УС на БЗС. Пред микрофона е д-р Найденов, председател на РК на БЗС-Враца

да се сключва такъв договор до преодоляване на всички обстоятелства.

Бе прието и предложение за промяна в Правилника на КИПНРД. В т. 7 да се допълни и да придобие следния вид: „за осъществяване своята дейност КИПНРД, привлича експерти по целесъобразност по предложение на председателя и/или от членовете на КИПНРД“.

Сред най-дискутирането въпроси по време на заседанието на УС на БЗС бе и Продължаващо обучение на лекарите по дентална медицина. По темата за Продължаващо обучение състояние и перспективи докладва доц. Деян Нейчев, зам.-председател на БЗС.

УС прие предложението лекарите по дентална медицина за три години да събират 75 кредита във връзка с продължаващото обучение. До този момент кредитите бяха 30.

В мотивите си доц. Нейчев поясни, че това означава по 25 кредитни точки на година. При средно посещение на един конгрес и едно друго събитие, тоест на две големи събития, тези кредити могат да се покрият.

Когато се предприемаха промените в правилника, години костваше, за да може да заработи тази система по един съвсем друг начин. Всяко едно нещо иска време, наистина е така. Не може изведнъж ние да тръгнем, заключи доц. Нейчев.

Бе прието и предложението на 11 и 12 октомври 2024 г. в гр. Хисаря по време на форума на Районна колегия - Пловдив да се проведе съвместно заседание на Комисията по квалификация и акредитация заедно с председателя, главния секретар, председателите на районни колегии.

Доклад за извършената дейност по НЗИС направи д-р Георги Габровски, председател на КНА на БЗС.

Той обяви, че е постигнато съгласие НЗИС да влезе от 1 януари 2025 г. за зъболекарите.

Има и споразумение с настоящия заместник-министър, че ще има и гратисен период от 1 януари, когато няма да бъдат извършени действия, които да наказват колеги, които са въвели или не са успели да въведат адекватно съответната информация. Този гратисен период той джентълменски обеща да бъде спазен. Въпросът е дали той ще бъде, или някой друг ще бъде зам.-министър, който ще отговаря за електронното здравеопазване.

Д-р Н. Шарков припомни за един документ, от Европейската комисия. За този документ д-р Гладков взе думата по време на конгреса декември месец миналата година и спомена, че се работи по този документ и че там микробизнесът ще бъде изключен от електронното здравеопазване. Под микробизнес се разбира до 10 човека, работещи в съответната единица. И това вече е реалност. Само че има условност – условностите са, че все пак всяка държава членка може да прецени доколко да се случи това за микробизнеса.

Това, което трябва да знаете е, че от страна на зъболекарския съюз – нашата работа сме я свършили, но отук нататък нещата минават в ръцете на софтуерните специалисти, за които според приетата наредба имаме КСМ-та, които трябва да бъдат внедрени, съответно зъболекарите в наше лице трябва да се обучат как точно да дават съответните кодове, всеки да си купи софтуер, който няма такъв и да бъдем подготвени всъщност за началото на работата от 1 януари 2025 година, каза д-р Габровски.

Управителният съвет гласува датата 13-15 декември 2024 година за провеждането на Извънредния конгрес на БЗС.

За Редовен отчетно-изборен конгрес бяха утвърдени датите 15-18 май 2025 г., като цялостният избор да бъде проведен чрез електронна интерактивна система.

Материалът е подготвен на базата на стенографски протокол от заседанието на УС на БЗС

XXII Международен научен конгрес на БЗС

От стр. 1

Само четирима лекари по дентална медицина са наградени до този момент с това високо отличие. Това е и най-високото отличие присъждано от Хърватската дентална камара.

Терасата на Морското казино бе мястото за елегантния коктейл поставил началото на най-голямото научно събитие на БЗС.

МЕЖДУНАРОДНИЯТ НАУЧЕН КОНГРЕС НА БЗС

В морето, или по-точно в океана от разнородни дентални прояви, свързани с необятното дентално познание израсналият конгрес предостави програма с 19 разнообразни лекции и три

Официалните гости по време на откриването на конгреса, сред които и кмета на гр. Бургас

Момент от откриването в Морската градина

предконгресни практически курса, водени от изтъкнати експерти в различните области на съвременната дентална медицина.

Конгресът чрез своята постер-на секция и оралните презентации представи различни научни изследвания и приложението на иновациите във всекидневната практика. Това бе и поле за изява на младите сили в научно-изследователската сфера от факултетите по дентална медицина в страната.

Трябва да отбележим, че за разлика от множеството конгреси и курсове, организирани от различни фирми и организации за провеждането на Международния научен конгрес работиха много доброволци, като именно и те

намерим най-добрата пресечна точка между реалното и дигиталното, като ни изправя пред предизвикателствата на новите технологии и тяхното приложение във всекидневната диагностика и практика.

ПРЕДКОНГРЕСНИТЕ И КОНГРЕСНИТЕ КУРСОВЕ

Предконгресните и конгресните курсове позволиха участниците да се докоснат до конкретните възможности за отделни клинични решения при използването на различни системи импланти и анатомичното възстановяване на зъби при кавитети от втори клас с директни композити..

Използването на Straumann® BLX

Straumann® BLX в комплексни анатомични ситуации като компрометирано качество и количество на костта и имедиатно имплантиране.

Темата с избора и приложението на различни импланти бе продължена от проф. Нежат Низам, PhD и д-р Бурак Байрак от Турция.

Те представиха планирането и поставянето на импланти I-LINQ върху челюстен модел, най-късия имплант в света. Бе показано и как се използват 2 различни системи с една надстройка,

Регистрацията с членски карти

както и. предимствата от използването на I-Linq суперструктура в i-system импланти и възможността за незабавно натоварване с имплант I-Linq.

Трябва да подчертаем, че късите импланти са една от най-динамичните теми в клиничната дентална медицина днес. Използването им позволява да се опрости лечението, за да стане по-приемливо, както за пациента, така и за клинициста.

Късите зъбни импланти са една от техниките, разработени с тази цел, когато анатомичните бариери и липсата на костна наличност възпрепятстват конвенционалното лечение със зъбни импланти.

Използването на импланти с малка дължина позволява лечение на пациенти, които не могат да се подложат на сложни хирургични техники по медицински, анатомични или финансови причини. Освен това използването на къси импланти в ежедневната клинична практика намалява необходимостта от сложни операции, като по този начин намалява заболяемостта, разходите и времето за лечение.

Има доказателства с много добро качество относно използването на къси зъбни импланти, но някои от случаите понякога са объркващи в практиката.

Използването на къси импланти не изглежда да оказва значително влияние върху маргиналната костна загуба или степента на преживяемост на имплантите.

ЛЕКЦИОННАТА ПРОГРАМА

Рехабилитация на тотално обеззъбени пациенти: какви възможности стоят пред нас? На този въпрос даде отговор д-р Пиеро Папи, Италия

С нарастването на възрастта и преживяемостта на населението проблемът със обеззъбените пациенти нараства главоломно.

Рехабилитацията на тотално обеззъбени пациенти е сложно предизвикателство в съвременната дентална имплантология, което изисква различни познания относно индивидуалните нужди на пациента и възможните методи за лечение. Лекцията на д-р Папи акцентира върху различните подходи за възстановяване на оралната функция, естетиката и качеството на живот при пациенти с тотално обеззъбени челюсти.

Спорът между имплантолозите за това какви конструкции, сменяеми, или насменяеми конструкции да бъдат използвани продължава. Лекторът показа трансформативния потенциал на сменяеми и фиксирани имплантноснесени протези, като акцентира върху способността им да подобряват стабилността, комфорта и ефективността на дъвчене и същевременно да запаз-

ват структурата на костта и лицевата естетика.

Той засегна и иновативните технологии за дигиталното проектиране и производство (CAD/CAM), както и разнообразието от протезни материали.

Рискови пациенти в дентална хирургия, проф. Лудвиг Арвед, Германия.

В нашето общество процентът на възрастните хора се увеличава, а оттам и вероятността пациентите да имат повече заболявания, които оказват влияние върху оралната хирургия. Рисковите пациенти се определят като пациенти с локални или системни заболявания или промени, така че една неусложнена дентална операция е трудна или невъзможна или успеят е значително намален.

В лекцията бяха представени примери за различни рискови пациенти. При пациенти с рак на гърдата е вероятно да се получат разсейки в костите. При 33% от пациентите приемащи бисфосфонати се развива несимптоматична некроза на челюстта. Бисфосфонатите се натрупват и преди терапия с тях е необходимо да се сондира дълбоко и да се определи оралното здраве на меките тъкани. В Германия преди започването на такова лечение е необходим документ от зъболекаря, че пациентът може да започне такова лечение. Понякога пациентите не знаят, че приемат лекарства, които вредят на зъбите.

Когато се наложи екстракция, то тя трябва да де атравматична и задължително за се покрие с ламбо, като не оставяме костта незащитена. Много често при подобни пациенти се наблюдава патологична фрактура.

За да се избегнат усложнения, е необходимо да се направи добра систематична анамнеза, за да се идентифицират рисковите фактори и след това да се класифицира рискът на пациентите. Също така квалификацията на денталния лекар е важна за избягване на усложнения. Необходимо е да имаме добри познания по фармакология и най-важните заболявания при нашите пациенти.

Как да постигнем предсказуеми лечебни резултати с нехирургично пародонтално лечение, доц. Али Чакиджъ

Предконгресен курс на д-р П. Папи

допринесоха със своя труд за успеха на събитието. Тук е мястото да благодарим на РК на БЗС-Бургас, водени от председателя на колегията, д-р Йовчев за създадената организация на място и за гостоприемството в града на липите.

Денталномедицинската изложба, разположена във фойето на Държавна опера Бургас бе също притегателен център за лекарите по дентална медицина. Дигиталната революция ни изправя пред предизвикателството да

импланти бе представено при различни клинични случаи.

Участниците в курса бяха запознати с биомеханичните принципи, заложен в имплантите Straumann® BLX, както и с техните преимущества за постигане на максимален успех на лечението. Бяха представени и дискутирани различни клинични случаи с Straumann® BLX импланти - от заместване на единичен зъб до рехабилитация на тотално обеззъбена челюст. Акцентът бе поставен върху универсалността на имплантите

#ЩРИХ

Участниците в 22-рия научен конгрес

Конгресът бе добре организиран. Регистрацията с карти бе много бърза и лесна. Нямахме струване като през изминалите години. Имаше разнообразни теми, но сякаш панелното подреждане е по-атрактивно. Особен интерес представляваше използването на новите технологии при поставянето на импланти. Условието в залите в операта не отговарят на съвременното ниво за провеждане на конгреси, но пък е близо до централната част на града и чисто логистично е удобно.

Операта „Севилският бръснар“, комплимент от организаторите за участниците, лекторите и гостите на форума бе с интерес и запомнящ се съвременен прочит, както и с отлично вокално изпълнение, което остави приятно впечатление.

Изложителите

За нас конгресът бе ползотворен. Той дава възможност да контактуваме директно, както и да завършваме започнати процеси. Връзката с практикуващите е от изключително значение и за двете страни. Организацията бе отлична. Условието в операта отстъпват на тези в конгресния център по отношение на възможностите за по-добро експониране и климатизацията. Тук сякаш мястото е по-достъпно и удобно, което е добре за посещаемостта. Не ни притеснява евентуалното участие и на фирми от други страни във вече Международния научен конгрес. Напротив, виждаме потенциал за голямо Балканско изложение, каквото има в други съседни държави.

Залата с участниците

Факултет по дентална медицина, Истанбулски университет, Катедра по пародонтология. Лектор на FDI

Нехирургичното пародонтално лечение, известно още като терапия Фаза I или начална пародонтална терапия, е една от най-важните стъпки в системната структура на подхода за пародонтално лечение. Философията зад този подход дава своя потенциал за успех по отношение на разрешаването на пародонталното възпаление и здравите пародонтални тъкани за по-дълги периоди.

Доц. Чакиджъ показва различни клинични случаи, посочи как да прилагаме нехирургично пародонтално лечение в клиничната практика и как да бъдем успешни всеки път.

Предлаганите принципи и методи на лечение, които посочи лекторът са в съответствие със съвременните клинични насоки за лечение на пародонтити, стадий I – III на Европейската федерация по пародонтология (2020 г).

Как денталните композити са се променили с времето и какво е новото сега, доц. д-р Севда Янчева, доктор

С постепенното намаляване на употребата на дентална амалгама в отговор на Конвенция Минамата, денталните композити стават основен материал за директно възстановя-

ване дори на силно разрушени зъби, подчерта лекторът. Денталните композити имат ограничен клиничен живот, като причините за това се дължат предимно или на вторичен кариес, или на

фрактуриране. В лекцията бяха разглеждани последните изследвания на материали, с ниско полимеризационно свиване и повишени механични качества. Разгледахат се и композитите с опростен клиничен протокол, композитите които са или антимикробни, или са предназначени да освобождават йони в околната орална среда, с

за планиране, имплантиране и протезиране с дентални импланти, с нова биологична концепция за създаване и поддръжане на стабилен мекотъканен профил. Въз основа на планирането съществуват различни възможности за лечение, включително незабавно поставяне и незабавно натоварване на имплантатите. Но колко предсказу-

ни без обемни изменения след повече от 10 години.

Информация за съгласие или информирано съгласие. Значението на лечебния план. КСМП - дентални процедури, как да ги използваме, проф. д-р, д-р Павел Станимиров, дм

Лекцията на проф. Станимиров предизвика голям интерес и присъстващите препълниха залата на кукления театър. Юридическата защита става все по-важна неделима част от практикуването на професията. В САЩ, а напоследък все по-често в Европа, в страни като Испания и Германия делата срещу зъболекари са за големи обезщетения при неблагоприятния изход на лечението. В Германия, например, се шегуват, че зъболекарите са работодатели вече и на адвокатите.

Лекцията разглежда ключови концепции в денталната медицина, които са от съществено значение за осигуряването на качествена, етична и безопасна медицинска грижа.

Модерна адхезивна дентална медицина: Силата на смолите, д-р Ахмед Тарек, Египет

Лекцията поднесена по атрактивен начин от д-р Тарек запозна аудиторията с целия клиничен работен процес, като се започне от оценката на случая и се стигне до избора на подходяща техника за циментиране. Той разглежда детайлно текущите концепции за минимално инвазивна дентална медицина, адитивният подход.

Показа разработването на текущия дигитален работен процес за индиректно производство на реставрация, като се спрѝ на това как да се избере между различните CAD/CAM материали, използвани за индиректни естетични възстановявания.

Денталната естетика и минимално инвазивната дентална медицина стават все по-важни през последното десетилетие, когато се обмисля диагностика и планиране на лечение.

Денталномедицинската изложба традиционно привлече много посетители

еми са различните протоколи, какви са положителните и отрицателните страни на дигиталното планиране, основани на нашата клинична практика? Можем ли да се доверим на 100% на съвременните системи за дигитално изображение, оптични скенери? Колко предсказуема е денталната имплантология и къде са границите? Как дигиталните инструменти промениха нашето мислене през последните години.

Лекцията също така демонстрира начините за прилагане на Socket Shield и Socket Seal техника при тънки периимплататни тъкани, при който се намалява загубата на кост, до нива, неразличими от дебелите меки тъкани, и разглежда техниката за запазване на нивото на твърдите и меките тъка-

Д-р Красимира Байнова, лектор на конгреса

#ОТЛИЧИЕ

Почетен член на БЗС

Награждаването на д-р Светослав Гачев като „Почетен член“ на БЗС

По традиция спонсорите от Пиер Фабър, България бяха украсили празнично залата за провеждането на гала вечерята, която постави край на конгресните дни.

По време на гала вечерята бе връчено отличието „Почетен член на БЗС“ на д-р Светослав Гачев, зам-председател на БЗС за дългогодишната му дейност. Малцина са удостоените с това почетно звание. В познатия си афористичен стил той благодари за признанието с кратко слово, което повиши настроението в залата.

цел стимулиране на реминерализацията на околните зъбни тъкани.

Протетично водена имплантология - как дигиталния процес промени ежедневието ни, проф. Димитър Филчев

Богато онагледената лекция представи различен протокол за планиране на имплантологично лечение. Бе представен пълен дигитален протокол

Д-р Ахмед Тарек, Египет

Практикуването на адитивна дентална медицина, а не субтрактивна, във връзка с прилагането на концепцията за адхезивни частични възстановявания позволява по-голямо запазване на здрава тъкан, отколкото при цялостно керамично възстановяване. Този подход също така позволява правилно възстановяване, както на анатомичните, така и на функционалните взаимоотношения на засегнатия зъб, като същевременно се запази неговата цялост.

Международният дентален конгрес предостави възможност всеки лекар по дентална медицина, който желае, да допълни липсващото парченце от пъзела на необятното дентално познание.

Участниците в постерната сесия и оралните презентационни трябва да бъдат адмирирани за смелостта да представят своите научни разработки пред по-широка аудитория.

Организаторите от БЗС трябва да се поздравят за изразването и смелостта да излязат на международната сцена на денталните форуми. **ДМ**

Проф. Ницан Бичачо, Израел (лектор осигурен от Асоциация „София Дентал Мийтинг“)

Представяне на Хърватската дентална камара

В момента Хърватия се развива като добър пазар за зъболекарите

Много ни се ще да намерим повече прилики, отколкото разлики с хърватите. Те водят началото си от славянско племе, населението им е малко под 4 млн. души, а площта им е близо 56 хил. кв. м. Броят на лекарите по дентална медицина е 5500.

Разликите, които се наблюдават са доста за всеки непредубеден, който е посещавал, дори като турист Загреб, Сплит, Дубровник, Опатия и островната част на страната. Последната разлика с България е, че от 1 януари 2023 г. Хърватия е пълноправен член на валутния и митнически съюз на ЕС.

По време на Международния научен конгрес на БЗС, проведен в Бургас бе изнесена презентация за Хърватската дентална камара, с която БЗС има подписано споразумение.

Награждаването на д-р Н. Шарков с най-високото отличие на Хърватската дентална камара, орден „Света Аполония“

Основната цел на организацията е да се защитят лекарите по дентална медицина, да се защити пазара, пациентите и да се защити начина, по който се упражнява професията, казва д-р Пезо.

Мандатът на управителните органи е 6 години, като се гласува с бюлетини по пощата. Бюджетът на организацията в момента разполага с 2 млн. евро. Членският внос е бил 150 евро, но сега е 100. Членският внос съставлява 36% от приходите на организацията.

ИНФОРМАЦИОННА ПОЛИТИКА И ПЕЧАТНИ ИЗДАНИЯ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

Издават се над 10 различни безплатни вестници за членовете. Има и отделно издание за чакалнята на практиките. Публикуват се и много книги по дентална медицина на хърватски език, като това е пробив, защото Хърватия е малък пазар и в миналото малко издания са достигали до зъболекарите на родния им език. На всеки 2 години се издават актуални книги на ниски и достъпни цени.

Издаден е на 2000 страници под името „Dental Mamut“ и протокол за всекидневната практика и той е без-

платен за всички редовни членове.

Създадена е специална структура, Croatia Dental Academy с европейски пари, като модерен обучителен център с най-новите технологии в денталната медицина. Има и аналогична съвременна академия в гр. Сплит.

Словения, Хърватия, Босна и Република Северна Македония са създали регионална структура - K4 за съвместно действие още през 2008 г.

зъм. Големите банки и финансови институции имат собствени вериги дентални центрове.

В Хърватия има 4 държавни факултета по дентална медицина, но ние не сме доволни от качеството на обучението, което е предимно теоретично, виртуално и на фантомни модели, което е проблем. Необходими са още две години обучение и инвестиции в моята клиника, когато наема

Д-р Х. Пезо, председател на Хърватската дентална камара и д-р Елена Лютова

Dentex е най-голямата регионална дентална изложба, организирана от Хърватската камара. В миналото такава изложба се е провеждала в гр. Белград.

Д-р Пезо смята, че ако зъболекарите не правят регулации, то политиките ще го направят вместо тях. Много е важно денталното съсловие да има влияние върху политиките, защото именно зъболекарите знаят какво е най-добро, както за професията, така и за пациентите.

В момента Хърватия се развива като добър пазар за зъболекарите, които работят добре. Ако работим добре като съсловна организация ще има добри условия за нашите членове.

Около 2000 от зъболекарите имат договор със здравната каса, но това са предимно по-малки практики. Има 30-40 големи дентални клиники. В нашата страна всеки може да открие дентален кабинет. Развита е и денталният тури-

змлад зъболекар, за да може той да работи успешно, казва още д-р Пезо.

В моята практика правим много инвестиции и кампании за подкрепа на идеята за „зелена околна среда“. Даваме 20% отстъпка, ако пациентът е дошъл по екологичен начин, а не с кола, например. Това е добър маркетингов подход. Мъчим се да ограничим въглеродния отпечатък на клиниката.

За жалост, наблюдавам и тревожни тенденции. Много рязко и не съвсем оправдано се увеличили цените на материалите и техниката за денталната медицина. Случайно открих защитни очила, които купувам за 45 евро за 5 евро в магазин. Смятам, че ни очакват тежки времена за денталната медицина след около десетина години.

Все пак денталната професия се характеризира с висока степен на автономия и добро социално положение на своите членове.

ДМ

Представителите на Хърватската дентална камара и д-р Н. Шарков

Срещата с УС на БЗС за структурата и дейностите на Хърватската дентална камара се проведе в Морското казино в зала „Петя Дубарева“. Основен лектор бе д-р Хръвое Пезо, президент на организацията. Членството в денталната камара в Хърватия е задължително.

Самият д-р Пезо е собственик на голяма дентална клиника с 350 служители, като е силно въввлечен за каузата „зелена“ дентална медицина.

Камарата е създадена през 1995 г., като в страната има специален Закон за денталната медицина, който

определя и делегира всички права на организацията. Създадени са пет регионални офиса, като основният е в столицата Загреб. Те имат юридическа самостоятелност. В камарата членуват 5522 зъболекари, 2225 зъботехници, 2000 дентални асистенти и 83 дентални хигиенисти. Имало е проблеми с членството на денталните асистенти, който е решен с приемането на Закона за денталната медицина. За зъботехниците и за денталните асистенти днес има регулация и възможност за продължаващо обучение. Денталната камара дава и точките за лицензиране.

Щрих

Хърватия – перлата на Адриатика, вратовръзки и камъни за Белия дом

Хърватия (наричана също и Хърватска) е държава в Юго-източна Европа. Граничи със Словения и Унгария на север, Сърбия, Босна и Херцеговина и Черна гора на изток. На югозапад има излаз на Адриатическо море. Площта е 56 613 кв. км.

Населението на страната, според последното преброяване е около 4,5 млн. души. Столицата на Хърватия е Загреб, който е и най-големият град в страната. Официалният език е хърватски.

Хърватия някога е била част от Римската империя, а доскоро влизаше в състава на Югославия. В момента Хърватия е една от най-популярните туристически дестинации, известна с обширното си крайбрежие и интересна история.

• Хърватия е известна още като

„страна на 1000 острова“.

• Територията на страната включва над 1000 острова, но само 50 от тях са населени.

• Бреговата ивица на Хърватия е с дължина около 5 632 км.

• Бреговата ивица на Хърватия е прекъсната от тази на Босна и Херцеговина, която е с дължина около 24 км.

• Хърватия е родина на извест-

ния търговец и пътешественик Марко Поло.

• В град Пула, Хърватия се намира най-добре запазеният римски амфитеатър - всичките му 3 реда са непокънати.

• Английският поет Джордж Байрон нарича Дубровник "перлата на Адриатика".

• Агата Кристи прекарва своя миден месец в Дубровник.

• Вратовръзката е създадена в Хърватия.

• На 18-ти октомври в Хърватия празнуват Деня на вратовръзката.

• Парашутът също е изобретен в Хърватия от Фауст Вранчич - откривателя на вятърната турбина.

• Първият обществен театър в Европа отворил врати през 1612 г. на остров Хвар, Хърватия.

• Една от най-популярната породи

кучета - далматинците, произлиза от областта Далмация в Хърватия и носи нейното име.

• Хърватската валута се нарича куна - хърватската дума за белка - малък хищник, ценен заради своята кожа. Причината се крие във факта, че по време на Римската империя, местните плащали данъците си с кожи от белка. Образът на белката се появява на някои средновековни монети, преди да даде името на хърватската валута през 1994 г.

• Хърватските стотинки са кръстени на името на дървото лайм.

• Кърнавалът в Риека е най-големият в Хърватия и един от най-забележителните етно фестивали в Европа. Участниците в него обикновено са облечени в овчи кожи и танцуват под звуците на звънциците, за да прогонят злите духове. В карнавала взимат участие

около 150 групи от цял свят.

• Най-малкият град според Рекордите на Гинес - Хум се намира на полуостров Истрия в Хърватия и има само 23-ма жители.

• В Хърватия хората говорят на толкова много различни диалекти, че понякога трудно се разбират един с друг.

• Камъните за изграждането на Белия дом са взети от остров Брач, Хърватия.

• Децата в Хърватия събуват обувките си, когато влизат в училище и обуват домашни чехли.

• Розовото е един от най-популярните цветове за сватбени рокли в Хърватия.

• Гражданите на Хърватия могат да гласуват още на 16 години, ако са започнали работа, но ако не са, трябва да почакаят докато станат на 18.

Балкански стоматологичен конгрес

24-27 април 2024г. в гр. Будва, Черна гора

Между 25-27 април тази година се проведе 28-ми конгрес на BaSS. Домакин на събитието, беше черногорският курортен град Будва, разположен на Адриатическото крайбрежие, под мотото "Море, наука и умения".

В научната програма участваха 45 лектори от Черна гора, Сърбия, Португалия, Гърция, Швейцария, Турция, Северна Македония, Албания, Хърватия, Испания, Босна и Херцеговина, Финландия, Италия, Румъния и Кипър. От България лекция беше изнесена от д-р Венцислав Станков, частна практика в гр. Пловдив на тема „Непосредствено в естетичната зона. Периио-протетична хирургия“.

Лекциите бяха на интересни и ат-

Участниците в 28-ми конгрес на BaSS от България

Д-р Мила Методиева и доц. д-р Е. Раева, дм

Проф. Д. Маркович приема знамето за следващия конгрес в Белград, проф. д-р Е. Казазоглу, бъдещ президент на BaSS и д-р З. Влахович, Черна гора

рактивни теми, с продължителност 30-45 мин. Голямо впечатление ни направи Стъклената зала на конгресния център, може би най атрактивната, която сме виждали, в която докато слушаш лекциите, можеш едновременно с това да се насладиш на гледката на красивото Адриатическо море,

Бяха представени 113 орални презентации и 106 постерни презентации.

За съжаление, тенденцията от последните следковидни години се запази и участниците от нашата страна,

бяха изключително малко, и като посетители, и като участници в научната програма. От България в научната сесия единственото участие беше с постерна презентация на тема „Приложение на радикулярните щифтове в денталната практика“ с автори д-р Мила Методиева, редовен докторант в Катедра Консервативно зъболечение, ФДМ-София и доц. д-р Е. Раева, дм. Всички постери бяха в електронен формат.

Нашият приятел д-р Зоран Вла-

хович – председател на Организационния комитет и неговия екип бяха осигурили перфектна организация от избора на локацията на конгресния комплекс, навременното представяне на лекциите и презентациите, до разнородната социална програма.

Следващият, 29-ти конгрес на BaSS, ще се проведе на 24-26 април 2025 г. в Белград, Сърбия.

Запазете си датите, няма да сгрешите!

д-р И. Методиев

Форум

Медицинският туризъм - възможни решения в България

Разходите за трансгранично здравно обслужване нарастват, но тези средства са насочени за лечение в държави извън ЕС, въпреки всички рискове и липсата на приложение на еврорегулативите

Думата „туризъм“ трудно се възприема в медицината, каза д-р Иван Маджаров, председател на Българския лекарски съюз. Контактвайки с добри лекари всекидневно и виждайки какво можем, научавам, че недоверието в системата ни е много голямо, а то се дължи на много фактори, част от които са порутените болнични сгради, съобщаването само на негативните резултати от лечение и др. Д-р Маджаров предложи страната ни да предлага иновативни медицински услуги и да се инвестира в медицинската наука, припомняйки и за изпуснатата възможност страната ни да има протонен център за лечение на онкологични заболявания. Държавата е длъжник на ниво законодателство по отношение на действията на съсловните организации при установяване на нерегламентирани практики. От лекарския и от зъболекарския съюз не можем да налагаме санкции, но след сигналите ни до прокуратура и до Министерството на здравеопазването не се случва нищо, добави той.

Д-р Николай Шарков, председател на Българския зъболекарски съюз, подкрепи д-р Маджаров, но припомни, че всички зъболекари са на частния пазар. За да са конкурентноспособни, трябва да инвестират, каза още той и допълни, че близо 80 % от българските

лекари по дентална медицина са на европейско и световно ниво. Разходите за дентални услуги в ЕС през 2018 г. са били над 90 млрд. евро, посочи още д-р Шарков. Той припомни за европейската Директива за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване, приета през 2011 г., и посочи, че някои държави водят целенасочена политика за своето позициониране в даден сегмент на здравния туризъм. Водещи дестинация за дентален туризъм в ЕС са Унгария, Полша, Хърватия и Кипър, като България се разглежда като бъдещ конкурент, каза още той.

Рисковете при денталния туризъм са свързани с качеството на услугата, липсата на регулации, което повишава риска от усложнения, комуникационни бариери, оказване на следоперативни грижи, пътуване на пациента веднага след стоматологичната грижа и възстановяването на пациента, скрити разходи, неправилна диагноза, липса на правна защита в случай на неуспешна процедура или медицинска грешка и др.

Медицинският туризъм е огромна възможност за страната ни и за развитието на българското здравеопазване. Това каза адв. Свилен Димитрова, председател на Българската болнична асоциация, по време на форум "Медицинският туризъм - възможни решения в

България" в София. По думите ѝ ако възможността за медицински туризъм се направи по правилния начин, страната ни би се превърнала „в оазис“. От години се опитваме да работим по политики в тази насока, но на държавно ниво те все още не са напреднали, тъй като е необходимо стабилно политическо управление, допълни адв. Димитрова.

Адв. Светла Качарова посочи, че основната причина за въвеждане на европейската директива е противоречива съдебна практика, свързана най-вече с възстановяване на разходите за лечение в друга държава. Разходите за трансгранично здравно обслужване нарастват, но притеснителното е, че тези средства са насочени за лечение в държави извън ЕС, въпреки всички рискове и липсата на приложение на еврорегулативите, добави тя. По думите ѝ едва 40 % от пациентите са запознати с правата, с които разполагат като здравноосигурени лица, а само 10% са запознати с правата за лечение и помощ в чужбина.

В панел 3 „Дентална медицина - Потенциал и възможности на сектора у нас“ участваха: проф. Димитър Филчев - съосновател на Имплантологичен Дентален Център към МУ София, доц. К. Коцилков, д-р П. Панов.

ДМ

Здравеопазване от бъдещето

Какво означава за България това, че за първи път българин е начело на Световната дентална федерация, презентация на д-р Николай Шарков

За трета поредна година Forbes Healthcare Summit събра на една сцена лидерите в здравния сектор, които гледат по нов начин на здравеопазването. Те използват тези нови възможности, за да променят траекторията на здравните грижи и да подобрят живота на всички ни.

Събитието се проведе под мотото "Здравеопазване от бъдещето".

"Форумът събира на едно място лидери в здравния сектор, които успешно бягат от омгъвания кръг на оксиморона „Здравеопазване в България“. Те доказват, че двете думи – „здраве“ и „България“, са абсолютно съвместими и все възможни“, каза в началото на форума водещият Аркади Шарков, здравен икономист в Експертен клуб по икономика и политика. "Новите методи, предлагани от иновативните умове, променят траекторията на здравните грижи и реално подобряват живота на всички ни. Бавно, но успешно", допълни той.

Събитието започна с дискусия с участието на представители на държавните институции. За стратегията за развитие на българското здравеопазване говориха д-р Александър Симидчиев, зам.-председател на здравната комисия в Народ-

ното събрание, и проф. Момчил Мавров, и.д. управител на Националната здравноосигурителна каса.

Втората част на събитието отведе при големите въпроси в здравеопазването. Един от тях несъмнено е антибиотичната резистентност.

С детайлна и интересна презентация, д-р Н. Шарков съумя да представи работата на Световната дентална федерация и влиянието и не само в света на денталната медицина. Глобалният поглед върху денталното здраве е от първостепенна важност за общото здраве и благополучие на индивида и е хубаво, че СЗО „се събуди“ в това отношение. Д-р Шарков представи и Визия 2030 на FDI, като подчерта че организацията работи по темата със СЗО и ООН. Той завърши представянето си с оригинални снимки от посещенията си в Китай за създадения там през 2017 г. дентален робот, който вече има разработено 4 поколение.

В обсъжданията не бе пропуснат и важния въпрос за регулациите около въвеждането на здравни иновации в Европа.

Безспорно темата за изкуствения интелект и бъдещето на медицината бе сред най-дискуссионните.

ДМ

Музей по история на медицината във Варна

Музет по история на медицината във Варна се намира в сърцето на града, като представя богатата история на медицината чрез интересни експонати, документи и артефакти. Помещава се в сграда от 400 квадрата, която е първата дарена болница у нас, построена през 1869 г. със средства от завещанието на богатия варненския търговец Параскева Николау – може би най-големия дарител на град Варна. През 1858 година той дарява на Варненската община средствата за безплатна болница за бедни и за храм. По-късно сградата става общинска болница. През годините тя е изпълнявала различни функции като е била Гръцка болница, военен лазарет за италиански и френски войски, холерен изолатор, инфекциозна болница, противо-

бясна станция, бактериологична станция, хигиенно-епидемиологичен институт, лечебница за гинекологично болни, общински „Майчин дом“, областна хигиенна лаборатория, сиропиталище, курортен дом, арестно помещение, склад за бракуван болничен инвентар, химическа лаборатория, венерически диспансер, амбулатория за санитарен преглед. Като своеобразен събирателен образ на многоликостта си характер през годините, през 1978 г., с решение на Окръжния народен съвет на град Варна постройката е определена за музей.

Сградата е паметник на кул-

турата. Варненския архитект Янко Константинов я проектира с каменна фасада и засводени прозорци с каменни рамки като поставя над входа метален балкон, подпрян с ковани железни конзоли. Строителството на сградата започва през 1868 г. с 25 000 рубли дарени от Параскева Николау, достатъчни не само за издигането на постройката, но и за издръжката на персонала работещ в нея.

Чрез дарения или срещу заплащане през годините са събрани безброй интересни експонати, старинен инструментариум, мебелировка, лекарства, апаратура, меди-

цинска литература, документи, фотографии и други, от всички точки на България, което определя общонационалния облик на музея. Интересни са уникалните железни и бронзови медицински инструменти от времето на траките, гръцката колонизация, римската империя и началото на българската държава. Показани са монети с образи на здравеносните божества Асклепий, Хигия, Телесфор и др., намерени по нашите земи. В музея могат да бъдат видени лични вещи, документи и дипломи, собственост на видни medici, както и личното бюро на основоположника на хирургията в България проф. д-р Параскев Стоянов. Той е работил в град Варна и понастоящем е патрон на варненския Медицински университет. В музея има и разнообразна апаратура – ехографи, рентгени. Тук може да се добие реална представа за лекарските кабинети и аптеки от началото на миналия век.

Експозицията е подредена в няколко зали, в които се проследява развитието на медицината като практика, изкуство и наука от най-дълбока древност до днес.

Една от изложбените зали на първия етаж обхваща периода от V хилядолетие преди Хр. до края на XIV в. Тук е разположена една от най-богатите в страната палеоантропологични колекции. По костния материал на експонатите, може да се съди за здравословното състояние и за болестите съпътствали ежедневието на нашите предци. Показани са и различни видове погребения. Възстановките по черепите демонстрират как са изглеждали хората, живели по тези места през различните епохи. Уникален е черепът с

преживяната трепанация, както и тези с деформации.

В друга експозиционна зала може да се проследи развитието на медицината през османския период и Възраждането. Изложени са икони на светци-лечители. Експонирани са народни практики на лечение, познанията на тогавашните знахари за полезните билки, както и многобройни здравни методики от миналото. Представени са гърнета за съхранение на лечебни средства, старинни клещи за вадене на зъби, лечебна кал и луга, непрана вълна, гривни за регулиране на кръвното налягане. Обърнато е внимание на суеверните ритуали като баене и леене на куршум, които са част от традициите и ритуалите на хората живели по тези места.

В музея могат да се видят най-различни народно-медицински лечебни средства и предмети, както и занаятчийски клещи за вадене на зъби. Особено интересна е колекцията от стоматологични столове и апаратура, с които са разполагали „зъбните“ лекари преди повече от век. Устроени са и помещения, представящи зъболекарските кабинети и зъботехническите лаборатории от онова време. В края на XIX век в България започват да практикуват първите завършили в чужбина зъболекари. През 1893 година е открит първият зъболекарски кабинет във Варна от д-р Л. Розенберг. В началото на XX век във Варна практикуват: Х. Пазиян, М. Иванов, Ст. Стамов, Елиас Коен, както и един от първите зъботехници в града – Сетрак, чиято лаборатория се е намирала на ул. „Иван Вазов“. На същата улица са били кабинетът на д-р Свраков и зъботех-

никът Никола Аргиров, работил под неговото ръководство. Д-р Свраков е практикувал във Варна от 1923 г. до 1943 г. и заедно с Аргиров изработват за първи път в България керамична корона. През 1934 г. във Варна е разкрита първата зъботехническа лаборатория, собственост на майстор зъботехника Матей Матов завършил зъботехника в Германия, гр. Есен, в която се обучавали и чираци. Голяма част от оборудването на лабораторията е дарено на музея.

Библиотеката на музея притежава богата сбирка от стара медицинска литература. Тук могат да бъдат открити данни за начините на хранене, бита и нравите на българите през вековете. Книгите свидетелстват за историческото развитие на медицината. Тук интересващите се могат да намерят уникални за времето си медицински атласи, правилници, фармакопеи, юбилейни сборници, рецептурници, ръководства, лекции, курсове, учебници по отделните медицински дисциплини, стари медицински списания, сборници със закони и правилници, регламентиращи здравното обслужване и правата и задълженията на медицинските работници по онова време. Дарени са книги издавани в малък тираж и представляващи библиографска рядкост, както и много от учебниците, по които са учили наши възрожденски лекари.

Музеят на медицината в град Варна играе важна роля в запазването и разпространението на медицинското наследство. Той предлага възможности за запознаване с историята на медицината и нейното влияние върху обществото. Това е не само място, в което се съхранява спомена за миналото на медицината, но също и институция, в която се организират тържества, срещи, изложби, конференции.

Ако сте във Варна, не пропускате възможността да посетите този уникален музей и да се потопите в атмосферата на отминалия свят на медицината през вековете.

Владимир Панов

Цивилизацията на скалните хора

Извънкабинетно зареждане на батериите

Екипът Дентален център „Д-р Читалова“ взе решение за нетрадиционен купон в чест на 7 април – Световен ден на здравето и професионален празник на всички, които работят в областта на хуманната медицина. Към тазгодишното мото „Моето здраве, мое право“, ние добавихме „и мой избор“.

Първото честване е на 22.07.1949г. с решение на първата Световна здравна асамблея. Втората Световна здравна асамблея на Световната здравна организация взема решение за честване на Международния ден на здравето. Началото е 1950 г. Отбелязват го 191 страни по света.

До 2005 г в България 7 април се отбелязва като Ден на здравния работник. С решение 184 на Министерски съвет от 05.04.2006г. денят е обявен за професионален ден на работещите в здравеопазването.

За да даряваш здраве, трябва да изковеш собственото си здраве. Натоварени с добро настроение се метнахме по колите и поехме по пътищата на Североизточна България. От Варна до Добрич и после към Силистра, Добруджа и Делиорман. Ранна пролетна мека зеленина и безкрайни обработени поля се изправиха пред очите ни.

Сивушка и Белчо са отдавна в историята. Много малки селца са на ръба да преминават в историята. Мощна техника обработва земите на дедите ни. Това е в крак с новите времена, в които живеем, но ние сме много далеч от първоизточника, или природата. Точно затова тръгнахме да дирим себе си по лъкатушните пътеки на Делиормана.

ПО ЛЪКАТУШНИТЕ ПЪТЕКИ НА ДЕЛИОРМАНА

Крайната ни цел беше Тракийско скално светилище Баджалията. За по-кратко не ми нахмем през гр. Тервел, а през Карапелит. В село Средище ни очакваше една очарователна жена, краеведката Румяна Стефанова. Крайната цел приближаваше. Появиха се кафявите табели на светилището. Археологически обект Баджалията е

Пред скално светилище „Баджалията“, недалеч от с. Стрелково /Топчи/, район Силистра, Лудогорие и най-вече по сухото поречие на р. Табан, която преди 200г. все още е зареждала р. Дунав. Над главите ни е изсечената голямата скална зала.

логически обект Баджалията е открит през 2007 по проект на община Кайнарджа.

Макадамният път отвежда туристите в подножието на скален венец, издигащ се около сухото поречие на някогашната река Табан. Пресъхнала е преди повече от 200 г. Началото и е от Предбалкана, а края - в река Дунав. Точно пред светилището сухоречието е силно разширено.

Паркирахме колите, така че да не пречат на фотографските ни набези. Наредихме се на дървената беседка и Румяна Стефанова започна своя разказ: „Намираме се съвсем близо до село Стрелково. Старото му име е Топчи. Тук ясно са се чували топовните залпове по време на сключването на Кючук-Кайнарджийския мирен договор между Русия и Турция на 10 юли 1774 г. Светилището Баджалията е част от скален култов комплекс, който е разположен по сухоречието в близост до селата Войново, Стрелково, Васил Левски, Поп Русиново и Кутловица. Тук скалният феномен е най-впечатляващ, височината е цели 20 метра. Скалният храм, който виждате срещу нас, е оформен в голяма пещера. До нея се достига само по изсечен в скалата тунел, а преди това каменни стъпала. Ще видите и елипсовидно оформения олтар. А знаете ли откъде идва името на комплекса? В центъра на тавана на скалния храм има изсечен почти правоъгълен отвор с височина или дебелина на скалата 1.5 – 2 м. Прилича на комин. От турската баджа = комин е името на светилището.“

Точно тогава я прекъснах и попитах: „Защо ни помагате – от родолюбие, от любов към история и археология?“ Светкавичния и отговор, че е и за двете ме изпълни с радост и възторг. Спомних си за филм в нета с Костадин Костадинов – Възраждане, който говореше пред Баджалията, прочетена информация за Залмоксис и

приканваше към родолюбие. Истинската родолюбка беше пред нас, милееше за миналото и бъдещето на Лудогорието. Можеше да го прави всеки ден, за всеки, който пожелае. Няма филмче в YouTube, но е участник във всички събития на община Кайнарджа. Едни хора само говорят, други действат. Цялата групичка се изправихме и тръгнахме след Румяна да катерим скалния венец.

Древните каменни стълбища, които бях виждала преди години, сега за да улеснят любителите археолози, бяха покрити с каменни греди. Така се губи част от автентичността, но пък и парите за проекта трябва да се усвоят... Няколко терасовидни оформяния, стръмно изкачваме и застанахме пред изсечен тунел в скалата, отвеждащ към следващо ниво изсечени стъпала, който те извеждат пред скалния храм, оформен вътре в естествена пещера. Доста е усложнен достъпът, което едва ли е случайно. При възможност

точно с лице към основен храм и следващия мегалит, към който сме се насочили. Ако е бил позициониран сред спокойната вода, това е друга работа. Всички мегалитни археологически обекти на Родопите са до вода. И все нависоко по почти недостъпни скални комплекси с подстъп само от една страна. Дали са били за всички простосмъртни, или за избраници, или източници на нещо много важно за тогава живеещите. Около всичките, по проф. Овчаров, има електромагнитни аномалии. Ужасно много ми харесва неговото определение за „цивилизацията на скалните хора“ Времето е до девет хилядолетия пр. Н.е.

СКАЛНА КУЛТОВА ПЛОЩАДКА „ПРАВЪГЪЛНИК В ТРАПЕЦА“

На около 200 м. югозападно се намира скална култова

На върха на следващото скално скупчване върху добре подравнен камък е изсечен жлеб с дълбочина 40 см. и ширина 25 см. В центъра дълбочината още пропада. Ориентировка север-юг.

за пробиване на няколко метров тунел, „комин“ в почти 2 м. скала и голям олтар едва ли би се затруднил за по елементарен достъп.

ГЕТИ И МЕГАЛИТНИ СТРОЕЖИ

В писанията на Херодот този район се населява от воинствените гети. Никъде не съм чела за строителните им умения. Находките са определено мегалитни. В подножието под терасата на храма културния пласт е 2.5 м. Времето се разпростира от ранна Желязна до Късна Античност. Това хубаво, но нали там е текла река Табан, която се вливал в река Канагьол и после в Дунава. Вижте ширината и снимките, направо си е внушителна. Как тогава се определя дебелината или достатъчността на културния пласт, той според мен направо си е отнесен от някогашната вода.

На 50 м северозападно от подножието на пещерата-храм се издига скален трон изсечен в голям блок скала. Доста обемиста седалка и облегалка. Чела съм, че е забит 4 м. в земята. Да може да се забие толкова, ако пада от 20 м висо-

площадка. Благодарна съм на Румяна, защото без нея и този път можеше да се разминем с нея. Едва ли щяхме да налетим на потъмнялата обгоряла табела в подножието, макар че високата скала се вижда от трона и скалния храм. В началото на катеренето няма стълби, но по нагоре се появяват помощни перила и стъпала. Най-интересното е вляво от нас. Стълбища, или малък амфитеатър, или каквото е останали от тях, но ясно личат, отворени към бившето водно русло. Те не са малобройна група, биха се заели от доста индивиди. Ако е амфитеатър, във водата ли е било театралното изпълнение или каквото и да е? Изкатерихме се и пред нас, най-интересната находка: наричат я Скална култова площадка, но ние я нарекохме „правоъгълник в трапеца“. Изсечен идеално подравнен връх на скала/ за съжаление не зная кой вид е скалата, но е много твърда/ под формата на трапец и в центъра в идеална посока север – юг е изсечен правоъгълен жлеб с дълбочина 40 см. и ширина 25 см. Точно в центъра пропада може би на 50-60 см. Догадки, предположения... много, отговорът виси над бездната.

Пред хилядолетия е висял над вода и имал своето важно предназначение. Размерите на площадката са 4.70/2.70 м. Може би изкуственият интелект, когато събере обективни данни, ще скалпи отговора. Тук ние решихме да се възползваме от геомагнитните аномалии. Опитвахме се да се включим към общия енергиен поток на мястото и предварително благодарихме за здравето на всички хора и доброто на Лудогорието и Добруджа.

С МОЛИТВА ЗА ДЪЖД

Кое е най-доброто за тази земя през пролетта? Тази година почти няма дъжд. Преди 2 дни се направиха експерименти в база Щръклево близо до гр. Русе, за предизвикване на валежи. Технологии за дъжд се прилагат успешно в Япония, Китай и ОАЕ. Самолет със специални резервоари се превръща в машина за дъжд. Резервоарите са заредени със частици сребърен йодид, който се свързва с водните пари и ги превръща в дъжд. Специални радари в тези бременни самолети определят кои облаци в непосредствена близост да „засеят“ със сребърен йодид, за да се получи жизненоважната влага. Дали Бог Залмоксис, дали силата на мисълта, дали случайността, но след нас завали, наистина завали!

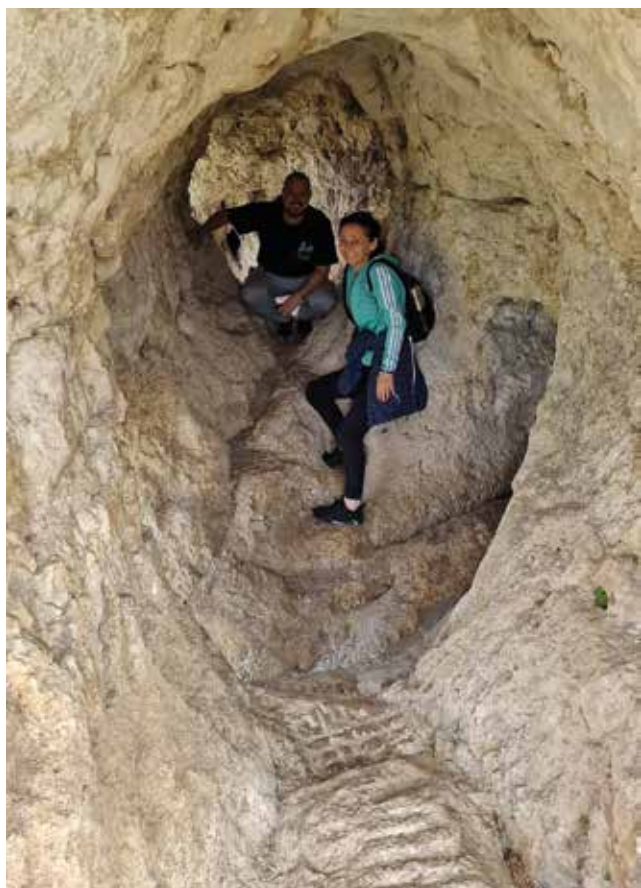
Последният обект за днес е Скална култова яма, намираща се на 150 м. североизточно от главния храм. Вход на малка пещера, изсечени каменни стъпала, водещи до неголяма изравнена каменна площадка. Точно върху пещерата има изсечена правоъгълна яма, с размери 1.25/1м. Най ми е смешна теорията, че това е гроб, чела съм и за символичен гроб, каквото и да значи това. На такива места всеки сам решава за себе си. Понятията се оформят под влияние на светоглед, образование, пътувания, начин на възприемане на света....

Преди да идем във вилата на нашия домакин и приятел Ивелин Иванов, един от земеделците на Делиормана, братовчед на Румяна и най-вече добър човек, искам колеги да отбележат професионалния ни празник! Напомня Ви много зорко да се грижите за собственото си здраве, за да сме полезни на себе си, семейството и пациентите. Смейте се всеки ден! Пътувайте и създавайте истории, които да разказвате като мен! Във всеки ден намирайте по нещо ново и забавляващо! Благодаря на всички колеги, които ми напомниха, че няколко месеца не съм писала. Бъдете здрави!

PS 1. Ако искате да научите повече за този край, моля прочете книгата на Дафинка Станева – „Историята на община Кайнарджь минало и настояще“.

PS 2. Красотата на масата при Иво няма да описвам. Може би най-вкусното усещане беше румоленето на дъжда. Тихо, бавно, наполяващо. Всеки сам със своите усещания и всички под булото на общата скална емоция. Понякога мълчанието е най-красноречивият показател за силата на преживяното. Този път ще бъде кратка, защото все пак е празник. До нови срещи!

Д-р Н. Читалова
Любител на български скални светилища

По изсечения в скалата тунел водещ към скалния храм.

Хепатит Е - подценената опасност

С вируса се заразявали предимно пътуващите до Индия или Африка. Сега обаче се оказва, че на Стария континент се вихри тиха епидемия, която заразява над половин милион европейци всяка година. И повечето от тях се заразяват чрез консумацията на свинско месо. Докато учените се опитват да разгадаят епидемиологията на хепатит D, а лекарите се борят с хепатит А, В и С, се появи нова зараза – хепатит Е. Вирусът се предава както чрез храна и вода, така и чрез преливане на кръв и плазма. Това поставя два много важни въпроса пред съвременната медицина. Трябва ли да бъдат изследвани кръводарителите за новия вирус? И какво може да се направи, за да се премахне заразата от свинете?

В интерес на истината изследователите потвърдиха новата форма на хепатит още през 1978 г., когато стотици хора в Джаму и Кашмир (градове в Северна Индия) се разболяха, а четирима мъже и шест бременни жени умряха вследствие на заразяването с вируса. Подобни, но значително по-големи огнища бяха регистрирани не само в Индия, но и в Пакистан, Афганистан и Китай. Инфекцията уби хиляди хора, много от тях бременни жени.

Едва през 1983 г. руският учен Михаил Балаян успява да изолира вируса, тествайки заразата върху себе си. Той пиел коктейли от кисело мляко и

изпражнения, взети от съветски войници, заразени с тази болест в Афганистан. Така открил, че хепатит Е има два щам, наречени генотип 1 и 2. А данните към онзи момент показват, че болестта е успяла да убива около 58 000 души годишно. Големият проблем възниква през 1997 г., когато учените открили, че прасетата в някои райони на САЩ са носители на нов щам на хепатит Е, който те нарекли генотип 3.

Скоро след това той бе идентифициран и сред свинете в Европа. Проучванията показват, че много европейци имат антитела срещу него - знак, че са били заразени в някакъв момент от живота си, но са оздравели, без да подозират за диагнозата си. Генотип 3 е много различен от роднините му 1 и 2, защото свинското месо, а не мръсната вода, е основен път на предаване на вируса.

Естествено, съществува риск, макар и минимален, човек да се зарази чрез преливането на кръв или плазма. По всичко личи обаче, че хората нямат никакви симптоми. Онези с по-силен имунитет успяват да се справят с инфекцията, но хората с трансплантации, които пият имunosупресори, са обречени.

През 2008 г. френски изследователи съобщиха например, че при група от 300 трансплантирани пациенти 14 са били с остра форма на хепатит Е. Шест са успели да се преборят, но осем са починали вследствие на хепатита. Гер-

манските медици също били шокирани, когато започнали да преглеждат пациентите с имунен дефицит за наличието на този вирус. Някои от тях били хронично болни.

Същото се случило и при тестването на трансплантирани хора в различни клиници в цяла Европа. Ако инфекцията бъде открита навреме, лекарите намаляват дозите на имunosупресорите (с риск донорският орган да бъде отхвърлен), за да могат пациентите да се излекуват. При хроничните форми обаче няма почти никакъв шанс за оцеляване.

Любопитен е обаче фактът, че 17% от възрастните германци имат антитела

срещу вируса. Това означава, че те са се заразили с вируса в някакъв момент от живота си. Данните от мащабното проучване показват, че положението и в други части на света не е по-различно – заразени са 14% от хората в Австрия, 4% - в Южна Италия, 27% - в Холандия и т.н. Друго изследване пък показва, че вирусът се съдържа в кръвните продукти и пациентите могат да бъдат инфектирани по време на кръвопреливане. Основната опасност обаче идва от прасетата, категорични са учените. Според тях хепатит Е има в голяма част от европейските свинеферми.

Повечето животни се заразяват между 3 и 6 месеца след раждането,

без да се разболяват, тъй като наследяват антителата от майките си. Вирусът се предава на хора чрез консумацията на свинско месо. Все още обаче не е ясно кои продукти носят най-голям риск. В един район в южната част на Франция инфекцията била открита у хора, които са консумирали леко сурови колбаси от свински черен дроб. Но учените все още се опитват да установят кои други продукти биха могли да съдържат вируса.

С толкова много неизвестни контролирането на тази тиха епидемия се превръща в сериозно предизвикателство. Ирландия вече е въвела задължително тестване на кръвните продукти за хепатит Е, а в други държави – все още обсъждат това. У нас обаче дори не се говори за потенциалната опасност, тъй като темата е чувствителна. И докато здравните власти в България мълчат по темата, тези в западноевропейските държави вече имат програма за справяне с новата зараза.

Според германците на първо място трябва да се пазят водоизточниците от заразяване с хепатит. Търси се вариант и за ваксиниране на бебета прасета, за да се елиминира вирусът. Засилва се и контролът върху месните продукти. Според едно проучване заразата се унищожава за 10 минути при температура 70 градуса. Проблемът обаче е в пушените, сурово сушените и пресните меса.

Проф. Георги Томов е избран за вицепрезидент на ISLD - International Society for Laser Dentistry

Генералната асамблея на ISLD - International Society for Laser Dentistry избра за вицепрезидент на организацията проф. Георги Томов от ФДМ-Пловдив. Създадена през 1988 г., ISLD е една от най-старите международни организации, посветила дейността си на научните проучвания, внедряването и популяризирането на лазерите в областта на денталната медицина. Проф. Томов: „Приех тази позиция със съзнанието за отговорностите и задълженията, които я съпътстват, но и с вярата, че мога да бъда полезен с опита и експертизата си. За първи път в историята на ISLD българин достига до тази висока позиция. Считам, че това е не просто персонално признание, а преди всичко успех за българската школа в лазерната дентална медицина, чийто представител съм и аз. Това е прекрасен повод да отправя думи на благодарност към всички мои учители в лазерната дентална медицина в България и по света, както и към колегите, с които работя от години!“

Калейдоскоп

Човешкото докосване може да намали болката, депресията и тревожността у възрастни и деца

Човешкото докосване може да намали болката, депресията и тревожността у възрастни и деца, установиха германски учени, цитирани от сайта на в. "Индипендънт".

Ефектът се проявява както при болни, така и при здрави хора, независимо от възрастта. Подобно въздействие има и докосването на животни и дори одеяло с тежести, пишат учените от Рурския университет в сп. Nature Human Behaviour. Освен това колкото по-чест е физическият контакт, толкова по-добре,

предава БТА.

Изследователите са направили преглед и анализ на 212 проучвания, включващи общо 12 966 души, за да установят ползите от докосването за здравето. Те са открили сериозни доказателства за това при хора, които са се докосвали до други хора или дори до предмети, включително работи и одеяла с тежести. Най-големи ползи за психичното здраве установили, когато хората се докосвали до други хора, за разлика от докосването на предмети. Същото е наблюдавано и при новородени.

Джулиан Пакхайзер от Рурския университет и колегите не открили разлики в ползите за физическото или психическото здраве на възрастните в зависимост от вида на докосването, като например масаж или прегръдка. Проучването също така показало, че колкото по-чест е бил физическият контакт, толкова по-полезен е бил той.

Най-ефикасно е докосването по главата спрямо останалите части на тялото. Освен това еднопосочното докосване е за предпочитане пред про-

Препоръчителният дневен прием на захар да се намали наполовина

За това призовава Световната здравна организация като част от борбата със затлъстяването.

Досега препоръчителната дневна консумация на захар не трябваше да надвишава 10 % от общо приетата енергия. Най-новите проучвания обаче показват, че левтата трябва да бъде намалена до 5 %, което се равнява на до 6 чаени лъжички захар или 25 гр дневно. За пример стандартен кен безалкохолна напитка съдържа 10 чаени лъжички захар.

Големи количества скрита захар обаче има не само в газирани напитки, но и в меда, плодвите сокове, както и в различни солени ястия, кетчуп, консерви, сосове и др.

Световната здравна организация иска етикетите на храните ясно да показват колко захар е скрита в храните и напитките, за да помогне на потребителите да изберат по-здравословни продукти. Целта на СЗО е намаляване на кариевите, сърдечносъдовите заболявания и диабета.

Население и пазар на труда: България е с най-лоша перспектива от целия ЕС

До 2050 г. населението на България в трудоспособна възраст се очаква да намалее с една трета. По този показател страната ни е с най-лоша прогноза в целия ЕС. Основните причини за прогнозата не са изненада: демографската криза и миграцията. България е един от основните "донори" на работна ръка към други държави в ЕС заедно с Румъния и Полша. Това обаче не е само български проблем. Цяла Европа страда от застаряващо и намаляващо население. Очаква се задълбочаване на недостига на квалифицирана работна ръка в почти всички държави в ЕС, като до 2050 г. средно населението между 20 и 64 години ще намалее с 20%.

Heron™ IOS

THE BEAUTY OF SIMPLICITY

3DISC

Taking Digital Beyond

3D интраорален скенер
Made in USA

Характеристики:

- Без калибриране
- 360° завъртане
- 3 бр. сменяеми накрайника с възможност за автоклавиране минимум 250 пъти
- Сканиране до 50 секунди за пълна арка
- Ергономична ръкохватката с тегло само 150 g (колкото турбинен наконечник)
- 22µm точност на квадрант
- Вентилаторна система срещу запотяване, причинено от влага в устната кухина
- Обхват на сканиране: 20 mm x 4 mm оптимално разстояние
- Поле на видимост: 12 x 14 mm
- Вградена 2D камера - фото снимки за досието на пациента
- Нов алгоритъм за сканиране
- По-висока скорост на сканиране
- По-добро репозициониране

- По-прецизни данни
- По-леки файлове
- По-бърза последваща обработка
- Въвеждане на ключови инструменти, като инструмент за подравняване, проследяване на маржин линията и др.
- По-добро управление на гаранцията
- Не е необходима пререгистрация при преместване между компютри
- Безплатни обновявания на версиите на софтуера

!

• алгоритъм за сканиране без отчитане на подвижни меки тъкани, предназначен да намали значително грешките при заснемане, което го отличава от другите скенери

Възможност за разсрочено плащане
10 равни ежемесечни вноски по € 875!!!

МЕДИКАЛ ДЕПО РИК ООД
СОФИЯ, бул. Президент Линкълн 52
ВАРНА, бул. Владислав Варненчик 256

www.mdrk.bg email: info@mdrk.bg
02 80 52 516, 0886159996
0882 905 560, 052 655 035

SprintRay

3D PRINTING

Designed in USA

Цялостна система за принтиране

**Възможност за разсрочено плащане
12 равни месечни вноски без оскъпяване!**

Комплектът включва:

- 3D принтер Pro 95s или Pro 55s
- Апарат за измиване и сушене ProWash S
- Апарат за втвърдяване ProCure 2
- Допълнителни опции и консумативи

Приложение:
прозрачни алайнери, зъбни протези, оклузални предпазители, учебни модели, дизайн на усмивка, хирургически водачи, пробна протеза, восьчен модел, корони и мостове, протези за импланти, лъжици за ндиректен бондинг, аналози за импланти.

МЕДИКАЛ ДЕПО РИК ООД
СОФИЯ, бул. Президент Линкълн 52
ВАРНА, бул. Владислав Варненчик 256

www.mdrk.bg email: info@mdrk.bg
02 80 52 516, 0886159996
0882 905 560, 052 655 035

BADOV

ORTHODONTICS

educating dentists

BADOV

ORTHODONTICS

ОРТОДОНТСКИТЕ КУРСОВЕ,

които предлага д-р Бадов са базирани на 3 годишната му специализация в Израел и стандартите на работа във Великобритания.

Ние предлагаме:

- Интерактивни семинари, които ви дават широка теоретична и практическа подготовка, за да можете да приложите наученото веднага в своята клинична практика.
- Акцентираме върху т.нар. *evidence based orthodontics*.

Нашата цел е да получите нови знания и умения, които да увеличат компетентността ви като лекар по дентална медицина, за да можете да предложите още по-добра грижа за пациентите си.

Цени, дати и подробна информация за курсовете можете да намерите на сайта: <https://badovorthodontics.com>

ДИРЕКТНО И ИНДИРЕКТНО ЗАЛЕПЯНЕ НА БРЕКЕТИ

2 ЮЛИ 2024

0889 22 55 01

www.bracescourses.com

Denteu

ПРАВИЛНИЯТ СОФТУЕР
ЗА НУЖДИТЕ НА ВАШАТА ПРАКТИКА

www.denteu.com

+359 885 240 109

Без инсталация

Автоматични актуализации

Облачно базиран

Неограничен брой устройства

Досиета, снимки, файлове

Denteu е софтуерна програма от ново поколение, изработена в полза на денталните специалисти и техните практики. С нея вече можете не само да водите цялата си работа в облачно - базирано, защитено пространство, а работейки с нея подавате и напълно автоматично данните, изискващи се от Министерството на Здравеопазването, с наредба № Н-6 от 21 декември 2022 г. за функционирането на Националната здравноинформационна система – НЗИС.

ИИ-моделът GPT-4 е преминал границата на човешкото съзнание

Според съоснователя на Етериум, Виталик Бутерин моделът за изкуствен интелект GPT-4 на OpenAI е преминал успешно теста на Тюринг. Тестът на Тюринг, предложен през 1950 година от известния математик Алън Тюринг е метод за оценка на степента на „човечност“ на система с изкуствен интелект в разговор.

Изследователи от Калифорнийския университет в Сан Диего са публикували научна статия. В нея се твърди, че хората не могат да направят разлика между GPT-4 и човек при тест на Тюринг. В експеримента са участвали около 500 души, които е трябвало да определят в сън дали общуват с човек или с модел на изкуствен интелект.

Според резултатите, в 56 % от случаите хората погрешно са смятали, че

GPT-4 е човек. Бутерин смята, че способността на ИИ да заблуждава повече от половината от хората с които общува показва, че моделът е преминал теста на Тюринг. Той отбелязва, че способността за различаване на човек от бот вече е сравнима с хвърляне на монета,

като хората се познават като хора в 66% от случаите, а ботовете – в 54%.

Бутерин подчерта значението на постижението, като посочи, че преминаването на етапа на теста на Тюринг е важен етап, който потвърждава, че напредъкът в областта на ИИ е сериозен.

Религиозните и научните убеждения се формират по един и същ начин

Изследване доказва, че хората вярват в науката или в религията заради обяснения от личности с авторитет

Колкото е по-достоверен източникът на информацията и колкото повече хора са съгласни с него, толкова по-голяма е вероятността да повярват и останалите.

Научните и религиозните убеждения се формират не от собствен опит, а от твърдения на авторитети. Това е изводът след дълго проучване на международна група от учени, чието изследване е публикувано в научното списание „Trends in Cognitive Sciences“.

Независимо от дълбоките исторически корени на религията, модерното общество е по-убедено в съществуването на невидими за око научни феномени (кислород или микроби), отколкото в също толкова невидим Бог. При това повечето от хората никога не са поглеждали през окуляра на мощен микроскоп, за да видят вируси или движение на молекули.

Учени от Хонконгския университет за наука и технологии, Харвард и Масачузетския технологичен институт са провели изследване, в което са проучили емпирични данни от последните няколко десетилетия и са формирали теоретичен модел, който обяснява как хората започват да вярват в невидими за око обекти – микроби, вируси или Бог.

Досега всички разработени модели са утвърждавали, че научните и религиозните убеждения се формират по различни пътища. Новата теория предлага единно обяснение. Учените

твърдят, че хората са убедени в съществуването на микроорганизмите, защото това им е казано от лекари и учени. По същия начин научаваме за причинно-следствените връзки между болестите и микробите.

Според проучването, колкото е по-достоверен източникът на информацията и колкото повече хора са съгласни с него, толкова по-голяма е вероятността да повярват и останалите. Тоест, доверяваме се на явленията, не защото сме ги видели с очите си, а защото вярваме на източниците, които ни разказват за тях. Според учените, това е модел, заложен в детството, когато целият опит се придобива от думите и действията на авторитети.

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

ПК на БЗС Монтана честви юбилея на д-р Емил Беремлийски! Пожелава му здраве, щастие и професионални успехи!

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

УС на РК на БЗС -гр. Враца честви юбилеите на д-р Юлияна Мирчевска и д-р Георги Илиев като им желае да бъдат здрави, обичани и уважавани. Успехите им да се множат и никога нищо да не им липсва!

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

УС на РК на БЗС-Благоевград честви кръглите годишнини на Д-Р Райничка Елезова, д-р Дилян Бъчваров и д-р Ивелина Илиева, като им пожелава здраве, много късмет, лично щастие, истински хора до тях, чудесни мигове, много лични и професионални успехи, дълъг и щастлив живот.

УС на РК на БЗС-Благоевград

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

УС на РК на БЗС Кърджали честви кръглите годишнини на д-р Самет Фейзи Нешед и д-р Петя Костадинова Стоева! Пожелава им здраве и късмет! Много семейно щастие, лични и професионални успехи!

УС на РК на БЗС- Кърджали

40 ГОДИНИ ВИПУСК 1984 Г. НА ФДМ-СОФИЯ

Годишнината от дипломирането на Випуск 1984 г. на ФДМ-София ще бъде отбелязана на 12.10.2024 г. в „Парк - хотел Москва“, ресторант „Панорама“ в гр. София от 19 ч. Куверт - 100 лв. Моля, потвърдете участието си до 15.09.2024 г. Тел. за контакт: 0888 888 262, д-р Мандова и 0888 715 489, д-р Тотев

МАЛКИ ОБЯВИ

САМО ВЪВ ВЕСТНИК „ДЕНТАМЕДИКА“ МАЛКИТЕ ОБЯВИ СА БЕЗПЛАТНИ ЗА РЕДОВНИТЕ ЧЛЕНОВЕ НА БЗС. МОЛЯ, ИЗПОЛЗВАТЕ Е MAIL: REDOVIAMI@MAIL.BG. ПИШЕТЕ НА КИРИЛИЦА С НОРМАЛНИ (НЕ САМО С ГЛАВНИ) БУКВИ. ВАШАТА ОБЯВА ЩЕ ДОСТИГНЕ ДО 9739 ДУШИ!

ПРОДАВА

Продава дентална клиника в София с 2/3 кабинета, 2 санитарни възела, голяма чакалня. Без разрешение за рентген, но с пълен статут и регистрация на практика. Необорудвани помещения, но с всички подови заготовки. Функционира е като дентална клиника в продължение на 18 г. Цена 299 900 евро. Тел: 0897 257 288.

Продавам стоматологичен кабинет в гр. Бургас. За контакти: 0898618623

Продавам избелваща лампа с 3 нива на светлинния интензитет в 3 зони на избелване с мек автоклавируем предпазител за устните и много маневрена стойка, с регулируемо рамо на дължина и височина. За контакти: 0897851850.

Продавам два зъболекарски кабинета в идеален център на гр. Враца - напълно оборудвани, съвременна техника. тел. 0878 45 70 43

Продавам ендомотор SynbronEndo Kerr. Цена - 1800 лв. Почти нов. Телефон за връзка: 0898620109

Продавам Ултразвукова вана/неразпакована-2500мл за едър и дребен инструментариум с консуматив и контейнер Тел:0889/305 537

Продавам стоматологична машина ЮС-5М в перфектно състояние и стол СС-7, преталициран. Обща цена 500 лв. Намира се в гр. Пловдив. Тел. 0898735656

Продава дентална клиника в София с 2/3 кабинета, 2 санитарни възела, голяма чакалня. Без разрешение за рентген, но с пълен статут и регистрация на практика. Необорудвани помещения, но с всички подови заготовки. Функционира е като дентална клиника в продължение на 18 г. Цена 349 900 евро. Тел: 0897 257 288.

Продавам апартамент 94м2 със статут на дентален кабинет. Самостоятелен вход. СОТ.Трифазен ток. Стоматологична машина ЮС7 с компресор.Апарат за почистване на зъбен камък.Сух стерилизатор. Възможно е закупуването им и отделно кабинета. Гр.Варна.Тел.0888951294.

Продавам чисто нова китайска стоматологична машина (стол + юнит + стол за стоматолога + периферия). Машината изобщо не е влизала в употреба. Цена по договорарене За подробности и снимки тел: 0878709377

Продавам стоматологична машина ЮС 7 М, работеща, с компресор. За информация: 0877/ 43 60 11 – Д-р Петкова

Продавам стоматологичен Юнит Olsen с компресор. Цена 1600 лв. За информация: 0882/ 080 082

Продавам дентална практика в Пазарджик, оборудвана и работеща, отлична локация, 2 кабинета с 2 санитарни възела. За контакт - 0888 833194 или sms (след 20h)

Продавам стоматологична машина и стол – Медия, запазени. Цена: по договорарене. За контакти: 0888 65 27 96 и 0886 97 21 87 – Д-р Петрова

Продавам пълно оборудване за стоматологичен кабинет. Тел. 0889 765 295

Продавам работеща стоматологична машина ЮС 7М. Гр. Пловдив, д-р Петрова 0898 35 75 34

Продавам стоматологичен юнит „Галбиати“ с компресор. Цена: 2 500 лв. Гр. Пловдив, ул.“Константин Величков“ № 23, д-р Росица Цанова. Тел. 0877 22 03 90

Продава се стоматологично оборудване и стоматологична машина Айдек с вграден ултразвук и фотополимерна лампа в гр. Пловдив. За информация: 0888 627 101

Продавам два маслени компресора за Медия ЮС 7 и нови немски наконечници - прав и обратен. Тел. за връзка: 0898 357 534

Продава се напълно оборудван дентален кабинет в центъра на гр. Пловдив. За контакти: 0888 71 25 70 – Д-р Гъбев

Продавам напълно оборудван зъболекарски кабинет в София, Студентски град с 2 стола/55кв.с парко място/Тел.0892058905. Др. Димитрова

Продавам Ултразвукова вана/неразпакована-2500мл за едър и дребен инструментариум с консуматив и контейнер Тел:0889/305 537

ДАВА ПОД НАЕМ

Давам под наем напълно оборудван кабинет в центъра на гр. Благоевград, ул. „Васил Априлов“ 29. За контакти:0878 807 997 Д-р Грънчаров

Отдавам под наем в София чисто нов оборудван кабинет в работеща дентална клиника. Д-р Георгиев.0887003868

Давам кабинет под наем, София- център, пл. "Лъвов мост", до изхода на метро-станцията. За контакти: 0887601064

Давам под наем напълно оборудван дентален кабинет-30 квадратни метра(собствена чакалня и санитарен възел, самостоятелен вход),прилежаща гарсониера- 30 квадратни метра-партер-гр. Пловдив до МОЛ "Марково тепе"-Пловдив. Телефон за връзка:0887093931

Дава се под наем новорегистриран дентален кабинет в гр. София, жк. "Белите брези" на метри от бул. Гоце Делчев, партерно ниво - самостоятелен вход, санитарен възел, чакалня, нов дентален юнит, тел. за връзка: 0889 196 220

Отдавам под наем в София чисто нов оборудван кабинет в работеща дентална клиника. Д-р Георгиев. 0887003868

Предлагам напълно оборудван зъболекарски кабинет срещу заплащане на оборудването - Стара Загора,за допълнителна информация 0889676795 д-р Герова.

Отдава се смяна под наем в денонощен спешен кабинет по дентална медицина в гр. Пловдив. За информация: Д-р Атанасов – 0885/ 88 00 43 или д-р Славова – 0885/ 84 48 42

Давам под наем помещение, подходящо за зъболекарски кабинет, 35 кв.м., гр. Пловдив, кв"Прослав", до пощата. За контакти: 0888 27 02 38 – Иван Бакалов

Давам смяна под наем в кабинет в гр. Пловдив, ул. „Царево“ № 1, кв.Съдийски, до Германско-българската лаборатория - оборудвана практика, намираща се на този адрес. Тел. за връзка: 0877 769 099

Давам под наем стоматологичен кабинет (самостоятелна сграда) със санитарен възел, чакалня и самостоятелен вход. Кабинетът е в ЖК „Тракия“ и е работил като денонощен. Месечен наем 400 лв. Тел: 0895443171, 0888217173

Давам под наем кабинет в гр. Асеновград. За контакти: 0877 12 94 84

Давам под наем напълно оборудван дентален кабинет в центъра на гр. Пловдив. За контакти: 0888 71 25 70 – Д-р Гъбев.

Давам под наем оборудван дентален кабинет, намиращ се в МДЦ в кв. "Южен", гр. Пловдив. За контакти: 0883 35 61 72

Давам под наем или на % дентален кабинет в гр. Пловдив, ЖР „Тракия“, бл. 1. Тел. 0886 99 83 94 – д-р Петков

Давам под наем оборудван дентален кабинет в гр. Асеновград За контакти: тел. 0888 50 68 15

ТЪРСИ

Търся работа като лекар по дентална в Пловдив или околността. Телефон за връзка с мен 0877848474

Лекар по дентална медицина търси работа на смени или смяна под наем в гр. Асеновград или околността. За контакти: 0884 72 92 41

Предлагам работно място в разработен кабинет в гр. Сърница на млад и амбициозен колега за работа минимум 3 дни в седмицата. Заплащането е обвързано с обема на извършена работа. За контакти Д-р Топчиева 0882 400622

Новозавършил лекар по дентална медицина търси работа в гр. Пловдив или областта За контакт: 0896 609 245

Пенсионирана санитарка търси почасова работа за почистване на кабинети / офиси в рамките на гр. Пловдив Телефон за контакт: 0885 055 219 – г-жа Емилия Дайиска

Търся работа като дентален асистент в гр. Пловдив или гр. Асеновград. Телефон за контакт: 0878 903 289

Търся колеги за новооткрити кабинети в гр. Пловдив, срещу МОЛ Пловдив (Братската могила), на процент или под наем. За контакти: Д-р Бозов - 0888939192

**17TH INTERNATIONAL
SOFIA DENTAL MEETING**
26-28 SEPTEMBER 2024

AI or
human

ПЪРВО ИЗДАНИЕ
ПРОГРАМА
www.sdm.bg
СОФИЯ, БЪЛГАРИЯ

26TH СЕПТЕМВРИ 2024

HALL MILLENNIUM	HALL B	LIVE DEMO	THE TOP EDUCATIONAL CENTRE	КУРСОВЕ
<p>AI OR HUMAN Secret speaker</p> <p>„Предизвикателства пред интеграцията на AI в медицината“ Проф. Мартин Вечев, България</p> <p>„Изкуствен интелект в денталната медицина; Представа, Възможности и Бъдещи Тенденции“ Д-р Николай Леви, САЩ</p> <p>„AI в денталната медицина: потенциалът на чатботовете“ Д-р Морис Салем, Швейцария</p> <p>„AI в имплантологията. Предизвикателства и бъдещи перспективи“ Д-р Панагиотис Нтосав, Гърция</p>	<p>ПАНЕЛ ИТАЛИАНСКА ЕСТЕТИЧНА АКАДЕМИЯ</p> <p>„Всичко за адхезия: бондинг и циментирание в съвременната стоматология“ Д-р Едуардо Манкузо, Италия</p> <p>„Ендокорона: старо лечение в съвременна перспектива за възстановяване на ендодонтски лекувани зъби“ Д-р Симона Кирико, Италия</p> <p>„Restitutio ad integrum: промяна на парадигмата при дентална травма“ Д-р Джесика Джанитемпо, Италия</p> <p>„Цели на техниката за интрахирургична подготовка на структурно компрометирани зъби“ Д-р Рикардо Галети, Италия</p> <p>„Пародонтално лечение на пациент с пародонтит IV стадий“ Д-р Марта Чикарели, Италия</p> <p>„Дистализация с помощта на мини-винтове (TAD), опростена, но по-точна процедура благодарение на цифровия работен процес“ Д-р Алесандра Грамулия, Италия</p>	<p>SECRET PANEL</p> <p></p>	<p>„Керамични фасети: протоколи в съвременната клинична практика“ Д-р Георги Илиев, България</p>	<p>„Основни разрези и шевове“</p> <p></p>

ОБЕДНА ПОЧИВКА 13:00 - 14:00 ч

<p>ПАНЕЛ ТУРСКА ЕСТЕТИЧНА АКАДЕМИЯ</p> <p>„Зъбна ерозия - предотвратяване или възстановяване? По кой път, кога?“ Д-р Ханде Шар Санджаклъ, Турция</p> <p>„Подходи за имплантологично лечение в естетичната зона; Самоуправление или дигитализиране на работния процес“ Д-р Джем Йълдъз, Турция</p> <p>„Хибридни зъбни протези, поддържани с импланти за възстановяване на тотално обеззъбени челюсти“ Д-р Йълмаз Умут Аслан, Турция</p> <p>„Неустоимият чар на дигиталните технологии в Имплантологията; Импедиментно имплантиране и Cad-Cam възстановявания“ Проф. Аслан Гокбужет, Турция</p>	<p>ПАНЕЛ ИТАЛИАНСКА ЕСТЕТИЧНА АКАДЕМИЯ</p> <p>„Предизвикателството, централен инцизив“ Д-р Алесандро Вивиани, Италия</p> <p>„Концепция за цялостна рехабилитация за леки и комплексни случаи“ Д-р Алесандро Греко, Италия</p> <p>„Клинични приложения на дигиталния работен процес и изкуствения интелект в имплантологията и лицево-челюстната хирургия“ Д-р Никола Прано, Италия</p> <p>„Дигитално планиране за рехабилитация във фронталния участък: как да опростим протокола?“ Д-р Андреа Марциали, Италия</p> <p>„Дигитален подход в естетични клинични случаи“ Д-р Алесандра Да Прато, Италия</p> <p>„Дигитално планиране: Технологии в услуга на съвременната възстановителна дентална медицина“ Д-р Федерико Фонтана, Италия</p>	<p>„Удължаване на короната в комбинация с естетична рехабилитация на фронтална област до окончателен проект“ Доц. Камен Коцилков и проф. Димитър Филчев, България</p> <p>ЕНДО</p>	<p>„Естетични композитни възстановявания във фронта - Бондинг“ Д-р Борислав Рангочев, България</p> <p></p>	<p>„Моят първи имплант“ Д-р Светослав Ставков, България</p>
--	--	---	--	---

27TH СЕПТЕМВРИ 2024

HALL MILLENNIUM	HALL B	LIVE DEMO	THE TOP EDUCATIONAL CENTRE	КУРСОВЕ
<p>ПАНЕЛ ФРЕНСКА ЕСТЕТИЧНА АКАДЕМИЯ</p> <p>„Фасети: нови индикации и нови протоколи“ Проф. Жан-Франсоа Ласер, Франция</p> <p>„Моларно Инцизивна Хипоминерализация (MIH) настояще...и бъдеще“ Д-р Патрик Руа, Франция</p> <p>„Критерии за естетични възстановявания“ Д-р Киара Паскали, Франция</p> <p>„Приносът на изкуствения интелект към CAD/CAM денталната медицина. Къде са границите?“ Д-р Кристиан Мусали, Франция</p>	<p>ПАНЕЛ ДЕТСКА ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА</p> <p>„Amelogenesis Imperfecta“ Проф. Ойген Сеймен, Турция</p> <p>„Болката в детската стоматология. Как да я контролираме и менажираме?“ Д-р Цветелина Дучева, България</p> <p>„Моларна протракция - механика, подпомагана от минивинт, от конвенционален към дигитален подход“ Д-р Ахмед ЕлСабед, Египет</p> <p>„Как да комуникираме и да убедим пациента за биологично лечение?“ Д-р Михаил Танович, Полша</p> <p>„Седемте смъртни гряха на локалната дентална анестезия“ Д-р Агниешка Пацки, Полша</p>	<p>Оклузия и ТМС</p> <p>„Регистриране на оклузалните съотношения с MODJAW“</p> <p>„Mock-up на централен резец: Основна роля в оклузалната рехабилитация“ Д-р Георги Илиев, България</p> <p>Битка на скенерите Itaro, Medit, 3 Shape, Planmeca, Carestream</p>	<p>„Ендодонтски решения“</p> <p></p>	<p>Дентална фотография Д-р Теодора Къртова, България</p>

ОБЕДНА ПОЧИВКА 13:00 - 14:00 ч

<p>ПАНЕЛ ЯПОНСКА ЕСТЕТИЧНА АКАДЕМИЯ</p> <p>„Съвременни протетични и пародонтални концепции в естетичната рехабилитация“</p> <p>Д-р Кендзи Озума Д-р Хироши Уено Д-р Шигеру Накамура Д-р Юциру Юски Д-р Коичи Ямамото</p>	<p>ПАНЕЛ ИМПЛАНТОЛОГИЯ</p> <p>„RET - хирургични процедури за предотвратяване на колапса на меки и твърди тъкани.“ Д-р Дарсио Фонсека, Испания</p> <p>„Запазване и развитие на интерденталната папила при имплантологична терапия при различни клинични сценарии“ Д-р Андреа Киерико, Италия</p> <p>„Напълно дигитален работен протокол в имплантологията“ Д-р Алехандро Прието, Испания</p> <p>„Импедиментно имплантиране с помощта на новите дигитални технологии“ Д-р Кристиан Перон, Италия</p>	<p>Българско Алайнер общество</p> <p>„ИИ в медицината - навигиране на знанието“ Д-р Гурзуриева, България</p> <p></p>	<p>„Удължаване на клиничната корона“ Доц. Камен Коцилков, България</p>	<p>„Материали за витална пулпна терапия“ Д-р Аниешка Пацки, Полша</p>
---	---	--	--	---

28TH СЕПТЕМВРИ 2024

HALL MILLENNIUM	HALL B	LIVE DEMO	THE TOP EDUCATIONAL CENTRE	КУРСОВЕ
<p>FREDEANI EDUCATION</p> <p>ДИРЕКТНИ И ИНДИРЕКТНИ ВЪЗСТАНОВЯВАНИЯ</p> <p>„Оптимизиране на естетиката във фронталния участък: директен подход“ Д-р Даниеле Джинсини, Италия</p> <p>„Преоцветени зъби: комбинация от избелване с директни и индиректни адхезивни техники за лечение“ Д-р Роберто Турини, Италия</p> <p>„Дефекти на емайла: диагноза и лечение“ Д-р Федерико Емилиани, Италия</p> <p>„Предсказуем, сигурен и лесен начин за лечение на износено съзъбие и пациенти с бруксизъм“ Проф. Камילו Д'Арканджело, Италия</p>	<p>ПАНЕЛ ПАРОДОНТОЛОГИЯ БДП</p> <p>„Водена костна регенерация“ Д-р Роналд Юнес, Ливан</p> <p>„GBR процедури с нов материал“ Д-р Джозеф Намур, Ливан</p> <p>„Клинични решения в случаи на неуспешна водена костна регенерация.“ Д-р Иван Иванов, България</p> <p>„Периимплантит - от профилактика до лечение“ Д-р Иван Начков & Д-р Димитър Боев, България</p> <p>„Отложено имплантиране - от вид имплант, планиране, протезиране и хигиена. Превенция на периимплантит.“ Д-р Лилия Добовска, България</p> <p>„Приложение на автогенна, богата на тромбоцити плазма при регенеративна терапия на вертикални костни дефекти“ Д-р Цветелина Герова-Вацова, България</p> <p>„Съединително-тъканната присадка в моята практика“ Д-р Теодора Недялкова, България</p>	<p>„Синуслифт, поставяне на имплант и GBR“ Д-р Наби Надер, Ливан</p>	<p>„Дистални директни възстановявания“ Д-р Мартина Вичева, България</p>	<p>„Изоляция на работното поле - кофердам“</p> <p></p>

ОБЕДНА ПОЧИВКА 13:00 - 14:00 ч

<p>ДИГИТАЛНО ДЕНТАЛНО ОБЩЕСТВО</p> <p>„Съвършенство при възстановявания с керамични фасети“ Д-р Ромен Сено, Франция</p> <p>„Изкуственият интелект в денталната медицина - интелигентни днес и визия за утре“ Д-р Теодора Къртова, Германия</p> <p>„Концепция за вертикална свобода: Дигитален работен процес и хоризонтален подход“ Д-р Томасо Пора, Румъния</p> <p>„Може ли AI да се превърне в незаменим помощник в денталната практика?“ Проф. Райнхилде Якобс, Белгия</p>	<p>ПАНЕЛ ЕНДОДОНТИЯ</p> <p>„Прагове - причини, превенция, лечение“ Д-р Димитър Костурков</p> <p>„Фибро-стъклени щифтове: показания и протоколи за циментирание и премахване“ Д-р Мирена Дойчинова</p> <p>„Ендодонтско лечение - ендодонтски достъп“ Д-р Богомил Андонов</p> <p>„Вземането на решение на различните етапи на ендодонтското лечение“ Д-р Роксана Тодорова, България</p> <p>ДИСКУСИЯ</p>	<p>ЛИЦЕВА ЕСТЕТИКА</p> <p></p>	<p>„Основни стъпки и възможни усложнения в имплантологичния протокол“ Д-р Наби Надер, Ливан</p>	<p>„Протоколи за сканиране“ Д-р Методи Абаджиев, България</p>
--	--	--------------------------------	---	---

ДОСТЪП ДО
СЪБИТИЯТА

Основната конгресна такса за участие в SDM 2023 включва: достъп до всички лекции и демонстрации, отбелязани със зелен цвят; гала коктейл; допускане до конгресни сесии, плакатни области и изложби; конгресни документи (финална програма, дигитална абстрактна книга)

Всяко събитие, маркирано с ЧЕРВЕН КОД изисква допълване от 360 лв*

Всяко събитие, маркирано с ОРАНЖЕВ КОД изисква допълване от 150 лв*

**ЗА
РЕГИСТРАЦИЯ:**

Регистрирайте се на WWW.SDM.BG или на тел. +359 884 27 84 83

Организаторите си запазват правото за промени в научната програма.

Конгресна такса
ДО 01.08.2024 | 420 лв.*

Последна минута/На място
31.10.2023 | 600 лв.*

всички цени са с включено ДДС*

Редовна такса
01.08- 30.08.2024 | 520 лв.*